

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Ndz/4/2016
Identifikačné číslo spisu: 9505100044
Dátum vydania rozhodnutia: 23.09.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Morava
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:9505100044.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Moravu a sudcov JUDr. Jarmily Urbancovej a JUDr. Petry Příbelskej PhD. na neverejnom zasadnutí dňa 23. septembra 2016, o oznámenej zaujatosti sudkyne JUDr. Aleny Adamcovej zo dňa 25. augusta 2016, v trestnej veci vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp.zn. 2TdoV/7/2016 - obvineného JUDr. N. N. pre trestný čin podplácania podľa § 161 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, podľa § 20 Tr. zák., takto

rozhodol:

Podľa § 32 ods. 1 Tr. por. z dôvodu uvedeného v § 31 ods. 1 Tr. por. sudkyňa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Alena Adamcová n i e j e v y l ú č e n á z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp.zn. 2TdoV/7/2016 - obvineného JUDr. N. N. pre trestný čin podplácania podľa § 161 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005.

Odôvodnenie

Dovolací senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozsudkom sp.zn. 1TdoV/24/2011 zo dňa 11.11.2014 rozhodol, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2Toš/2/2007 zo dňa 09.09.2008 a v konaní, ktoré mu predchádzalo bol porušený zákon v neprospech obvineného JUDr. N. N..

Po zrušení pôvodného rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo opätovne rozhodované o odvolaní obvineného JUDr. N. N. proti rozsudku špeciálneho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom vydaným pod spisovou značkou 2To/2/2015 dňa 04.11.2015 podľa § 258 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku účinného do 31.12.2005, zrušil rozsudok špeciálneho súdu sp.zn. PK-2 Tš/15/2005 zo dňa 30.11.2006 a podľa § 226 písm. a/ Trestného poriadku účinného do 31.12.2005 a obžalovaného oslobodil spod obžaloby z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný.

Ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku podala dňa 03.05.2016 proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 04.11.2015 dovolanie.

Na podklade podaného dovolania vec bola predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky a v súlade s Rozvrhom práce na rok 2016 bola pridelená senátu 2TdoV/7/2016, v zložení predseda senátu JUDr. Anna Marková, sudcovia JUDr. František Mozner, JUDr. Jana Cisárová, JUDr. Alena Adamcová a JUDr. Viliam Dohňanský.

Sudkyňa Alena Adamcová písomným podaním 25. augusta 2016 oznámila, že obvineného JUDr. N. N., ako aj jeho obhajcu JUDr. Drahomíra Tomča osobne pozná, ide o jej bývalých kolegov z Okresného súdu Bratislava vidiek, pričom jej vzťah s nimi bol čisto kolegiálno-kamarátsky a ako justičná čakateľka s nimi, a zároveň s ďalšími kolegami, krátky čas sedela v spoločnej kancelárii. Vo veci sa necíti osobne zaujatá s uvedenými osobami nie je v kontakte vyše 20 rokov. Na základe uvedeného dáva na zváženie či sú splnené zákonné podmienky pre aplikáciu ustanovenia § 31 ods. 1 Trestného poriadku vo vzťahu ku nej.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol o oznámenej zaujatosti sudcu tak, že nezistil zákonné podmienky na vylúčenie sudkyne JUDr. Aleny Adamcovej z vykonávania úkonov v predmetnej trestnej veci.

Podľa § 31 ods. 1 Tr. por. z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediálny úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezáujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Pomerom k osobám, ktorých sa úkon priamo týka sa rozumie, že je k uvedeným osobám najmä v pomere príbuzenskom, švagrovskom, druha a družky, prípadne vo vzťahu úzko priateľskom alebo nepriateľskom. Osobami, ktorých sa úkon priamo týka sú najmä strany trestného konania.

Podľa § 32 ods. 1 Tr. por., ak z dôvodov uvedených v § 31 ods. 1 oznámi svoju zaujatosť sudca alebo prísediaci, o vylúčení rozhodne nadriadený súd v senáte. O vylúčení sudcu odvolacieho súdu alebo dovolacieho súdu rozhodne iný senát tohto súdu, o vylúčení sudcu pre prípravné konanie rozhodne predseda senátu nadriadeného súdu.

Nestrannosť, ako neodmysliteľná súčasť výkonu súdnictva znamená neprítomnosť predsudku (zaujatosť). Možno rozlišovať subjektívny prístup, ktorý sa pokúša zistiť, čo si sudca myslel pro foro interno, a objektívny prístup, pri ktorom sa skúma, či sudca poskytuje dostatočné záruky, aby sa vylúčili akékoľvek pochybnosti v tomto smere. Aplikujúc tento prístup potom rozlišujeme nestrannosť subjektívnu (konkrétnu) a nestrannosť objektívnu alebo štruktúrnú (abstraktnú).

Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je preukázaný opak, pričom spravidla sa posudzuje podľa správania sa sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával.

Práve tu sa uplatňuje teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán, verejnosti a predovšetkým obvineného.

V tomto smere však Najvyšší súd Slovenskej republiky u sudkyne JUDr. Aleny Adamcovej nezistil okolnosti svedčiace o užšom priateľstve, o inej kvalite než je bežný pri kolegiálnych vzťahoch pred dvadsiatich rokov, ktorý by odôvodňoval jej vylúčenie z vykonávania úkonov trestného konania, ktoré sa týka obvineného a jeho právneho zástupcu.

Subjektívny názor sudcu o jeho zaujatosti nie je takou skutočnosťou, ktorá by sama osebe zakladala

rozhodnutie o vylúčení sudcu z prejednávania v jemu pridelenej veci v zmysle ustanovenia § 31 ods. 1 Tr. por. Pôsobenie sudcu na rovnakom súde z pred dvadsiatich rokov s osobou, ktorá je neskôr obvinená tiež nemôže preukazovať pomer zákonného sudcu k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k procesným stranám alebo k inému orgánu činnému v tomto konaní. Aby sa tak stalo, museli by byť zistené ďalšie relevantné skutočnosti preukazujúce takýto pomer, čo doposiaľ nebolo preukázané.

Pokiaľ nie sú zistené konkrétne okolnosti svedčiace o užšom priateľstve, o inej kvalite než je bežný kontakt, nemôže byť dôvodom na vylúčenie sudcu z vykonávania úkonov trestného konania len samotná skutočnosť, že v minulosti z pôsobil s obvineným na spoločnom pracovisku.

Podľa názoru senátu najvyššieho súdu, ak by sa pripustilo, že k vylúčeniu postačí, že sudca „pozná“ osobu, ktorej sa úkon týka, potom by bolo na zváženie, či takýto sudca je vôbec spôsobilý vykonávať funkciu sudcu.

I keď zákon v § 31 ods. 1 Tr. por. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti (judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná), nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 32 ods. 1 Tr. por. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).

Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo.

Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo ich k zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti poukazuje na tú skutočnosť, že sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy je povinný vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z.z. v znení zmien a doplnkov a je povinný prejednať a rozhodnúť všetky veci, ktoré mu boli pridelené v súlade s platným rozvrhom práce súdu.

Obsah tohto práva a povinnosti je základným pilierom výkonu funkcie sudcu, keď výnimky môžu vyplývať len z naplnenia zákonných predpokladov, ktoré však neboli v prejednanom prípade splnené.

Za uvedených okolností je preto možno u sudcu, pôsobiaceho na Najvyššom súde Slovenskej republiky, ktorý podľa zákona prejednáva a rozhoduje v sťažnostnom, odvolacom a dovolacom konaní proti rozhodnutiam nižších súdov, dôvodne predpokladať takú mieru profesionality, aby bol schopný nezaujato a objektívne rozhodnúť tiež o trestnej veci, ktorá sa týka aj obvineného. O priateľských kontaktoch s obvinenými v súčasnej dobe sa sudca nezmieňuje.

Z uvedených dôvodov zákonné podmienky na vylúčenie zákonnej sudkyne z prejednávania a rozhodovania v posudzovanej veci v zmysle § 31 ods. 1, § 32 ods. 1 Tr. por. nie sú dané.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.